

อาคมพยัญชนะสนธิ

พยัญชนะอาคม มี ๘ ตัว คือ ย ว ม ท น ต ร พ
ถ้าสระอยู่เบื้องหลัง ลงได้บ้าง ดังนี้

ย อาคม ลงหลัง ยถา ศัพท์เป็นต้น ข้างหลังเป็น อิ หรือ เอ เป็นต้น

เช่น ยถา-อิทำ เป็น ยถายิทำ

ยถา-เอว เป็น ยถาเยว

ลงหลัง วิ ปริ เป็นต้น ข้างหลังเป็นสระ

เช่น วิ-อณฺชนา เป็น วิยณฺชนา

ปริ-อนฺตํ เป็น ปริยณฺตํ

ว อาคม ลงหลัง ติ ศัพท์เป็นต้น ข้างหลังเป็น อ อา หรือ อุ

เช่น ติวฺจฺกุลํ

อุ-ทิกฺขติ เป็น วุทิกฺขติ

ม อาคม ลงหลัง ครุ เป็นต้น ข้างหลังเป็นสระ ในที่รักษาฉันทเป็นต้น

เช่น ครุ-เอสฺสติ เป็น ครุเมสฺสติ

ท อาคม ลงหลัง อุ สกิ เกนจิ กิณฺจิ กิสมฺณฺจิ โกจิ สมฺมา ยาว ตาว ปฺน

ย ต เอต อตฺต ส เป็นต้น

อุ อุปลัก เช่น อุ-อคฺโค เป็น อุทคฺโค

สกิ นิบาต เช่น สกิ-เอว เป็น สกิเทว

เกนจิ เช่น เกนจิ-เอว เป็น เกนจิเทว

กิณฺจิ เช่น กิณฺจิ-เอว เป็น กิณฺจิเทว

กิสมฺณฺจิ เช่น กิสมฺณฺจิ-เอว เป็น กิสมฺณฺจิเทว

โกจิ เช่น โกจิ-เอว เป็น โกจิเทว

สมฺมา เช่น สมฺมา-อตฺโถ เป็น สมฺमतฺโถ

ยาว	เช่น ยาว-อตถ	เป็น ยาวทตถ
ดาว	เช่น ดาว-เอว	เป็น ดาวเทว
ปุ่น	เช่น ปุ่น-เอว	เป็น ปุ่นเทว
ย	เช่น ย-อตถ	เป็น ยทตถ
ต	เช่น ต-อตถ	เป็น ตทตถ
เอต	เช่น เอต-อตถ	เป็น เอตทตถ
อตต	เช่น อตต-อตถ	เป็น อตตทตถ
ส	เช่น ส-อตถ	เป็น สทตถ

นุ อากม ลงหลังจาก आयติ เป็นต้น

เช่น อิโต-อายติ เป็น อิโต นายติ

ตุ อากม ลงหลังจาก ยสุมา ตสุมา อชฺช เป็นต้น ข้างหลังเป็น อิห อคฺค เป็นต้น

ยสุมา	เช่น ยสุมา-อิห	เป็น ยสุมาติห
ตสุมา	เช่น ตสุมา-อิห	เป็น ตสุมาติห
อชฺช	เช่น อชฺช-อคฺเค	เป็น อชฺชตคฺเค

รุ อากม นิ ทุ อุปสัค ปาตุ ปุ่น ธี ปาต นิบาต จตุ ศัพท์ เป็นต้น และลงหลังจากสระ ข้างหลังเป็น อิ เอว ในที่รักษาฉันท

นิ	เช่น นิ-อาลโย	เป็น นิราลโย
ตุ	เช่น ตุ-อดิฏกโม	เป็น ตุรติฏกโม
ปาตุ	เช่น ปาตุ-อโหสิ	เป็น ปาตุรโหสิ
ปุ่น	เช่น ปุ่น-อากจเฉย	เป็น ปุ่นรากจเฉย
ธี	เช่น ธี-อตถ	เป็น ธีรตถ
ปาต	เช่น ปาต-อาโส	เป็น ปาตราโส

จตุ เช่น จตุ-องคิกัม เป็น จตุรงคิกัม

อา-อิวิ เช่น นกขัตตราชา-อิวิ เป็น นกขัตตราชาวิ

อิ-เอว เช่น สพฺภิ-เอว เป็น สพฺภิเรว

พฺ อากม ลงหลัง ฉ สังขยา เช่น ฉ-อายตน์ เป็น ฉพายตน์

ในศัพท์นี้ถือว่า ลง ห อากมก็ได้ เช่น สุ-อุชฺ เป็น สุหุชฺ

สุ-อุจฺจิตํ เป็น สุหุจฺจิตํ

ปกติพยัญชนะสนธิ

ปกติพยัญชนะสนธิ ไม่วิเศษอันใด คงไว้ตามเดิม เช่น สาธุ คงเป็น
สาธุ อยู่เหมือนเดิม

แบบฝึกหัดท้ายบท

๑. ตสฺมาติห เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร?
๒. อชฺชตคฺเค เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร?
๓. ปาตราโส เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร?
๔. สุหุชฺ เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร?
๕. อตฺตทตฺโถ เป็นสนธิอะไร ตัดและต่ออย่างไร?